

9 oktober 1998 (NJ 1998/853) geen rechtsvordering kan dragen, maar ook dat het gestelde belang van eiseres bij duidelijkheid omtrent de doodsoorzaak van haar vader, mede gezien tegen de achtergrond van de bij haar bekende veronderstelde conclusies uit het politieonderzoek, het sectierapport en het obductierapport, niet opweegt tegen het belang van gedaagde bij een beroep op zijn geheimhoudingsplicht.

In de uitspraak van de Rechtbank 's-Gravenhage, 31 augustus 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BX6260 werd geoordeeld dat onvoldoende concrete aanwijzingen bestonden dat anders een ander zwaarwegend belang zou kunnen worden geschaad. Een andersluidend voorbeeld van een uitspraak waarin na een afweging van de genoemde in rechtspraak en literatuur uitgewerkte gezichtspunten wél werd geconcludeerd tot doorbreking is Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 21 oktober 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8078.

In het onderhavige kort geding dat aanhangig was bij de Rechtbank Noord-Nederland noopte een en ander de voorzieningenrechter in elk geval, onder verwijzing naar eerdere vaste rechtspraak (van de Hoge Raad) op dit punt, en álle daarvoor relevante omstandigheden in aanmerking nemende, tot de conclusie dat een doorbreking van de geheimhoudingsplicht gerechtvaardigd was, zodat de wederpartij tot afgifte van het medisch dossier aan de door de rechtbank benoemde deskundige werd veroordeeld.

De voorzieningenrechter voegde wel een interessante restrictie toe ten aanzien van de kennisneming van het medische dossier, nu de inbreuk op het beroepsgeheim naar diens oordeel niet verder mag gaan dan het belang van eisers rechtvaardig, waarbij de inhoud van de KNMG-richtlijn 'Omgaan met medische gegevens, september 2016' werd betrokken.

Het belang van eisers is volgens de voorzieningenrechter immers dat de deskundige kennis kan nemen van gegevens uit het medisch dossier van erflater die relevant zijn voor de beoordeling van de wilsbekwaamheid ten tijde van het opmaken van het testament, rekening houdend met het feit dat volgens eisers sprake is geweest van een zich geleidelijk ontwikkelende dementeringsproces. Hieruit volgde dat kennisneming alleen mocht worden toegestaan aan de deskundige, dat deze geen betrekking had op gegevens die klaarblijkelijk niet relevant (kunnen) zijn voor de beoordeling van de wilsbekwaamheid en tevens werd beperkt tot gegevens uit de relevante periode. Het belang van het medisch beroepsgeheim en het niet lichtvaardig daarmee omgaan is daarmee door de voorzieningenrechter wel extra in de verf gezet en zo toch wel weer in lijn met de rechtspraak die zich tot nog toe op dit vlak heeft ontwikkeld.

Opmerking bij deze uitspraak verdient mijns inziens ten slotte nog de specifieke vermelding van de voorzieningenrechter dat de notaris, ten overstaan van wie het testament is verleden, niet in voldoende mate de vereiste opheldering kan verschaffen over de wilsbekwaamheid van de erflater, nu deze immers slechts kan verklaren wat hij/zij heeft waargenomen. De voorzieningenrechter benadrukt dat het eventuele feit dat de notaris bij het verlijden van het testament geen aanwijzing voor wilsbekwaamheid heeft waargenomen, nog niet wil zeggen dat daarvan dan ook geen sprake is geweest. De notaris is immers geen medisch deskundige.

Een belangrijke en terechte constatering lijkt mij, want in procedures over wilsbekwaamheid wordt vaak met de mening van de verlijdende notaris geschermd, als ware deze zaligmakend. Vaak is in dat soort procedures juist ook het handelen van de notaris in het geding, zodat ook om die reden niet zomaar van diens verklaringen ter zake kan worden uitgegaan. Ook het al dan

niet (moeten) volgen van het 'Protocol wilsbekwaamheid' dat in dat kader voor notarissen geldt, is zeker niet doorslaggevend. Er bestaat immers in de praktijk vaak een schril contrast tussen het beroepsmatig handelen van de notaris dat mogelijk in het geding is (en dat aan tuchtrecht is onderworpen) enerzijds, en het civielrechtelijke leerstuk van de wilsbekwaamheid in de zin van art. 3:34 lid 1 BW.

De verwachting is in elk geval dat soortgelijke zaken in de toekomst enkel nog zullen toenemen, zodat vraagstukken over het spanningsveld tussen het belang van de waarheidsvinding enerzijds, en het belang van de medische geheimhoudingsplicht anderzijds, helder worden uitgekristalliseerd.

De lijn die in vaste rechtspraak is uitgezet, wordt wel vrij consequent door de rechtsprekende instanties gevolgd, en dat komt de rechtszekerheid ten goede, zo getuige ook weer de onderhavige uitspraak.

Dat stelplicht en bewijslevering hierbij de voorname hoofdingrediënten zijn, en de soep wel degelijk zo heet gegeten wordt als zij wordt opgediend, staat in elk geval buiten kijf.

I.K. Decupere
Paulussen Advocaten N.V.

28

6
<p>Rechtbank Amsterdam 15 november 2017, nrs. C/13/614686/FA RK 16-6051, C/13/628241/FA RK 17/2830 ECLI:NL:RBAMS:2017:8236 (mr. Hoogeveen) Noot E.A. Slappendel</p>
<p>Verknochtheid sieraden en DUO-schuld. Voorhuwelijks vermogen. Oud recht.</p>
<p>Goederen die op enigerlei wijze aan één echtgenoot verknocht zijn, vallen slechts in de gemeenschap voor zover die verknochtheid zich hiertegen niet verzet. Of een goed verknocht is en, zo ja, in hoeverre die verknochtheid zich ertegen verzet dat het goed in de gemeenschap valt, hangt af van de aard van dat goed, zoals deze aard mede door de maatschappelijke opvattingen wordt bepaald.</p>
<p>[BW art. 1:94 lid 3 (oud) en lid 5 (nieuw)]</p>

Goederen die aan een der echtgenoten op enigerlei bijzondere wijze verknocht zijn, vallen slechts in de gemeenschap voor zover die verknochtheid zich hiertegen niet verzet. Of een goed verknocht is en, zo ja, in hoeverre die verknochtheid zich ertegen verzet dat het goed in de gemeenschap valt, hangt af van de aard van dat goed, zoals deze aard mede door de maatschappelijke opvattingen wordt bepaald. Het enkele feit dat de vrouw de sieraden kan dragen en dat zij deze heeft verkregen brengt niet met zich mee dat deze sieraden aan de vrouw zijn verknocht. De studieschuld van de man betreft van meet af aan een lening en was aanwezig op de peildatum. Hetgeen de vrouw aanvoert over de bekendheid met de studieschuld en het feit dat zij daarvan niet heeft kunnen profiteren kan niet leiden tot de conclusie dat de schuld aan de man verknocht is, nu hiervan enkel in uitzonderlijke situaties sprake kan zijn. Bovendien wist de vrouw dat de man studeerde en was zij bekend met het systeem van studiefinanciering. De schuld behoort tot de hu-

weljksgoederengemeenschap van partijen. Nu schulden geen goederen zijn, kan de rechtbank deze niet verdelen. De rechtbank kan alleen een beslissing nemen over de interne draagplicht en bepaalt dat partijen ieder voor de helft draagplichtig zijn voor deze schuld.

[verzoekster], wonende te [plaats],
verzoekende tevens verwerende partij,
hierna mede te noemen de vrouw,
advocaat mr. N.D. 't Zand te Amsterdam,
tegen

[verweerder], ingeschreven te [plaats], feitelijk verblijvende in de
penitentiare inrichting [plaats],
verwerende tevens verzoekende partij,
hierna mede te noemen de man,
advocaat mr. G. Öntas te Amsterdam.

Rechtbank:

1 Het verloop van de procedure

1.1. De rechtbank heeft kennisgenomen van de ingekomen stukken, waaronder het op 15 augustus 2016 ingediende verzoekschrift.

1.2. De zaak is behandeld ter terechtzitting met gesloten deuren van 3 oktober 2017.

Gehoord zijn de vrouw en haar advocaat en de man en zijn advocaat.

1.3. De beschikking is bepaald op heden.

2 De feiten

2.1. Partijen zijn met elkaar gehuwd te [plaats] op [datum].

2.2. Partijen hebben de Nederlandse en Turkse nationaliteit.

2.3. Bij notariële akte van 7 september 2017 is het aandeel van de vrouw in de voormalige echtelijke woning aan de man geleverd, welke akte op 7 september 2017 in de daartoe bestemde openbare registers is ingeschreven.

De man heeft de op de woning rustende hypothecaire schuld geheel op zich genomen en de vrouw is ontslagen uit de hoofdelijke aansprakelijkheid.

2.4. De vrouw heeft uit hoofde van onderbedeling door deze verdeling van de voormalige echtelijke woning een vordering van € 48.212,- op de man gekregen, welk bedrag aan haar is uitgekeerd na levering van de woning aan de man.

3 Het verzoek en het verweer

3.1. De vrouw verzoekt de echtscheiding tussen partijen uit te spreken. Zij stelt dat het huwelijk duurzaam is ontworcht.

3.2. De vrouw verzoekt bij nevenvoorziening:

– te bepalen dat zij bevoegd is tot het gebruik van de echtelijke woning bij uitsluiting van de andere echtgenoot gedurende een periode van maximaal zes maanden;

– de verdeling van de tussen partijen bestaande huwelijksgoederengemeenschap aldus te bepalen:

3.2.1. dat aan de partijen elk wordt toebedeeld de helft van de overwaarde of onderwaarde van de woning;

3.2.2. dat de man aan de vrouw betaalt of te wel met haar verreken zijn deel van de vaste eigenaarslasten die door de vrouw zullen worden betaald tot dat de woning is verkocht evenals alle kosten die de vrouw heeft moeten maken om de woning te verkopen;

3.2.3. dat partijen elk recht hebben op de helft van de sieraden;

3.2.4. dat de man krijgt toegescheiden zijn deel van de inboedel die hij heeft aangeschaft te weten het bed, grote tv, bankstel, laptop, PlayStation en zijn kledingkast en dat de vrouw wenst toebedeeld te krijgen de meubels in de computerkamer, klerenkast, de kleine tv en de keukenspullen;

3.2.5. dat zijn studieschuld aan de man wordt toegewezen evenals de overige schulden indien deze bestaan;

3.2.6. dat partijen over en weer geen aanspraak maken op het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen;

3.2.7. dat de rechtbank tevens bepaalt dat indien de man weigerachtig is zijn medewerking te verlenen aan de verkoop van de woning de vrouw vervangende toestemming krijgt voor:

– het in de verkoop zetten van eerder genoemde woning waarbij een door u te benoemen makelaar zal optreden als verkopend makelaar van partijen;

– de verkoop en levering van de woning waarbij het vonnis in de plaats treedt voor de toestemming van de man.

3.3. De man betwist de duurzame ontworcht niet. Hij stemt in met toewijzing van de verzoeken onder nummer 3.2.3 en 3.2.5. Hij verweert zich tegen de overige verzoeken.

Hij verzoekt bij wijze van zelfstandig verzoek de verdeling conform een door hem gedaan voorstel wordt bepaald en verzoekt de vrouw te gelasten haar pensioengegevens in het geding te brengen.

4 De beoordeling

Het hoofdverzoek

4.1. De Nederlandse rechter komt rechtsmacht toe omdat beide partijen hun gewone verblijfplaats in Nederland hebben.

4.2. Er zal Nederlands recht op het verzoek tot ontbinding van het huwelijk worden toegepast op grond van artikel 10:56, lid 1, van het Burgerlijk Wetboek.

4.3. Tussen partijen staat vast dat het huwelijk duurzaam is ontworcht. Het verzoek tot echtscheiding is dan ook toewijsbaar.

4.4. De Nederlandse rechter is bevoegd en het Nederlandse recht is van toepassing ten aanzien van de hierna te noemen nevenvoorzieningen voor zover niet betrekking hebbend op het huwelijksvermogensrecht.

Voortgezet gebruik echtelijke woning

4.5. Partijen hebben geen belang meer bij een beslissing op dit punt nu de man de voormalige echtelijke woning heeft overgenomen. De rechtbank zal het verzoek van de vrouw afwijzen.

Verdeling gemeenschap van goederen

4.6. De rechtbank stelt vast dat Nederlands recht van toepassing is op de huwelijksgoederengemeenschap van partijen. De rechtbank zal nu beide partijen daarom verzocht hebben de verdeling vaststellen.

Peildatum

4.7. De rechtbank zal uitgaan van de wettelijke peildatum voor de omvang van de gemeenschap, te weten de datum van indiening van het verzoekschrift, 15 augustus 2016. Vanaf dat moment is de gemeenschap vatbaar voor verdeling. Voor wat betreft de waarde van de boedelbestanddelen zal ten aanzien van de banksaldi en de schulden in beginsel worden uitgegaan van de waarde per peildatum, ten aanzien van de overige bestanddelen de waarde op het moment van de feitelijke verdeling. Voor zover relevant wordt ten aanzien van de peildatum voor de waardering hieronder nader overwogen.

De gemeenschap

4.8. Uit de stukken en het verhandelde ter terechtzitting is gebleken dat de gemeenschap per peildatum bestond uit de volgende bestanddelen:

1. de woning;
2. het goud en de sierraden;
3. de studieschuld van de man;

4. de inboedel.

Partijen twisten over de vraag of (nog) tot de gemeenschap behoren:

5. de ontslagvergoeding van de man;
6. de lening van de ouders van de man;
7. de schenking van de ouders van de vrouw.

*De verdeling per standpunt**Ad 1) De woning*

4.9. Nu de echtelijke woning reeds aan de man is overgedragen, de vrouw haar onderbedelingsvordering ten aanzien van de echtelijke woning reeds heeft ontvangen en zij is ontslagen uit de hoofdelijke aansprakelijkheid, hebben partijen geen behoefte meer aan een beslissing op dit punt.

Ad 2) Het goud en de sieraden

4.10. Tussen partijen staat vast dat de gouden sieraden en munten die partijen bij het huwelijk hebben gekregen zich in de kluis bij de vrouw bevinden. Ook staat vast dat er gouden sieraden van de moeder van de man in de kluis liggen, welke staan op de eerste bladzijde van productie 6 van 18 september 2017 van de zijde van de man. De vrouw heeft toegezegd deze sieraden aan de man te verstrekken.

4.11. De man heeft een lijst van getaxeerde gouden sieraden en munten in het geding gebracht. Hij stelt dat partijen deze omwille van de verzekering na het huwelijk meteen hebben laten taxeren en daarna in de kluis hebben gelegd. Het huwelijkse goud bestaat volgens de man uit:

- 17 stuks 22 karaats gouden slavenarmbanden á € 13.650,=
- 1 stuk 22 karaats gouden armband met steens á € 640,=
- 11 stuks Turkse 2,5 munt 22 karaats á € 6600,=
- 3 stuks Turkse hele munt 22 karaats á € 720,=
- 3 stuks 14 karaats gouden kettingen á 900,=
- 1 stuks Ottomaanse munt 22 karaats á € 1200,=
- 1 stuks Ottomaanse munt 22 karaats á € 240,=
- 15 stuks Turkse munten (kwart) 22 karaats á € 900,=
- 1 stuks Turkse munt met rand 22 karaats á 195,=
- 1 stuks 14 karaats gouden set inclusief collier, armband en oorbel á € 1875,=

4.12. De vrouw betwist niet de lijst op zich of de daar gehanteerde waardes maar stelt dat een deel van de lijst aan haar verkocht is omdat dit is gegeven door haar familie ten gelegenheid van verjaardagen en het behalen van diploma's en dat de collierset en een deel van de munten niet meer aanwezig is, nu zij deze conform Turks gebruik bij huwelijken van vriendinnen munten aan hen cadeau heeft gedaan.

De verknochtheid ziet volgens de vrouw op de volgende stukken:

- 6 stuks 22 karaats gouden slavenarmband á € 803,= per stuk;
- 1 stuk 14 karaats gouden ketting á € 300,=
- 1 stuk Ottomaanse munt 22 karaats € 240,=

4.13. De man voert hiertegen aan dat nu partijen in algehele gemeenschap van goederen zijn gehuwd ook de voorhuwelijkse sieraden in de gemeenschap vallen en de vrouw onvoldoende heeft gesteld om tot een verknochtheid te komen. Hij heeft voorts geen weet van het weggeven van de munten tijdens het huwelijk. Dat de collierset kwijt zou zijn betwist de man, nu de vrouw hiervan op geen enkele wijze is gebleken behalve door de niet onderbouwde stelling van de vrouw. De man wijst erop dat partijen de sieraden hebben laten verzekeren en de vrouw hiervan ook geen melding heeft gemaakt bij de verkering.

4.14. Zoals hierboven overwogen is op het huwelijksvermogensregime Nederlands recht van toepassing. Dat wil zeggen dat er sprake is van een gemeenschap van goederen. Goederen

die aan een der echtgenoten op enigerlei bijzondere wijze verkocht zijn, vallen slechts in de gemeenschap voor zover die verknochtheid zich hiertegen niet verzet. Niet gesteld noch gebleken is dat de sieraden aan de vrouw zijn geschonken onder voorwaarde dat deze niet in enige gemeenschap van goederen zouden vallen. Het antwoord op de vragen of een goed op bijzondere wijze aan één der echtgenoten is verkocht en, zo ja, in hoeverre die verknochtheid zich ertegen verzet dat het goed in de gemeenschap valt hangt af van de aard van dat goed, zoals deze aard mede door de maatschappelijke opvattingen wordt bepaald. Het feit dat het de vrouw is die de sieraden kan dragen en de door de vrouw aangevoerde aspecten ten aanzien van de gelegenheid van de verkrijging brengen niet met zich mee dat deze sieraden aan de vrouw zijn verkocht. De sieraden vallen naar het oordeel van de rechtbank in de tussen partijen bestaande gemeenschap van goederen en dienen in de verdeling te worden betrokken.

4.15. Nu de vrouw op zich de waarden van de verbeterde taxatie zoals door de man bij productie 6 van 18 september 2017 in het geding gebracht, niet betwist zal de rechtbank uitgaan van de juistheid daarvan. Partijen zullen de stukken verdelen door om en om één stuk uit te zoeken, op die wijze dat zij in waarde per saldo gelijk uit komen. De vrouw heeft aldus de mogelijkheid de armbanden die zij voor haar huwelijk heeft gekregen uit te zoeken, waartegenover de man armbanden tot een gelijke waarde die partijen gekregen hebben bij het huwelijk kan uitzoeken.

4.16. Ten aanzien van het door de vrouw gestelde over de collierset en de munten overweegt de rechtbank als volgt. Die stelling komt erop neer dat de munten en sieraden niet verdeeld behoeven te worden, omdat deze zich niet meer in de gemeenschap zouden bevinden. De man heeft dit betwist. Naar het oordeel van de rechtbank betreft dit een bevrijdend verweer van de vrouw, waarvan de bewijslast op haar rust. Zij heeft hiervan evenwel geen bewijs geleverd of aangeboden. Het moet derhalve ervoor worden gehouden dat de munten en sieraden nog niet zijn verdeeld en dat de man daarover geen beschikking heeft noch heeft kunnen hebben gezien zijn detentie. De waardes van de munten en collierset zullen in de verdeling betrokken dienen te worden.

Ad 3) De studieschuld

4.17. De man wenst dat de waarde van de studieschuld in de verdeling betrokken wordt. Hij heeft aangegeven dat zijn eerder aanbod dat hij de schuld volledig op zich zou nemen enkel heeft gedaan om de vrouw te bewegen snel mee te werken aan de levering van de echtelijke woning aan hem, hetgeen zij niet heeft gedaan. Daarom wenst hij alsnog dat de schuld wordt meegenomen. Hij betwist hetgeen de vrouw aanvoert over de schuld.

4.18. De vrouw werpt daartegen op dat zij nimmer van het bestaan van de schuld heeft geweten en ook de man voor of gedurende het huwelijk daarvan geen melding heeft gemaakt. Pas in 2015, bij het doen van hun aangifte is zij op de hoogte gekomen van het bestaan hiervan. De man moet de schuld zelf aflossen. De vrouw vindt dat de schuld aan de man verkocht is nu zij maar heel kort gehuwd zijn geweest, de man feitelijk bijna nooit thuis was, zij niet van de studie heeft kunnen profiteren en de man door zijn eigen toedoen niet heeft kunnen afstuderen. Tevens stelt zij dat de man pas na de peildatum de melding over het opeisbaar worden van de schuld heeft ontvangen deze niet in de gemeenschap valt.

4.19. Ingevolge artikel 130 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) is het de man toegestaan om zijn eis te vermeerderen op het moment dat hij dit deed. De vrouw is in haar processuele belangen niet geschaad nu zij voldoende tijd

en gelegenheid heeft gehad om te reageren op het aanvulling van het verzoek van de man. Niet is gebleken dat de man een onherroepelijk aanbod aan de vrouw heeft gedaan.

De rechtbank stelt vast dat gezien het regime waaronder de man valt voor zijn van DUO ontvangen studiegelden, deze van meet af aan een lening betreft, welke pas op het moment van afstuderen in een gift wordt omgezet. Daarmee staat vast dat er een schuld aanwezig was op de peildatum. Hetgeen de vrouw heeft aangevoerd kan niet leiden tot de conclusie dat de schuld aan de man verknocht is, nu hiervan enkel in uitzonderlijke situaties geval kan zijn en de man de stellingen van de vrouw ook uitdrukkelijk heeft betwist. Daarbij geldt dat de vrouw ermee bekend was dat de man studeerde evenals zijzelf en dus bekend is met het systeem van de studiefinanciering, waarbij pas indien binnen 10 jaar wordt afgestudeerd de lening in een gift wordt omgezet.

4.20. De schuld bedroeg in september 2017 € 29.743,48. Nu de man niet meer heeft kunnen lenen vanaf de peildatum maar hooguit heeft kunnen aflossen op de schuld houdt de rechtbank het erop dat de schuld minimaal dit bedrag bedraagt. Nu schulden geen goederen zijn kan de rechtbank de schulden niet verdelen en dus niet de waarde van de schuld in de verdeling betrekken, zoals door de man is verzocht. De rechtbank kan alleen een beslissing nemen over de draagplicht en zal op grond van het vorenstaande bepalen dat partijen ieder voor de helft draagplichtig zijn voor deze schuld.

Ad 4) De inboedel

4.21. Tussen partijen staat vast dat zij op zich aan de verdeling van de inboedel hebben voldaan met hetgeen ieder van hen thans onder zich heeft. De man heeft enkel gesteld dat de ring die hij van zijn opa heeft geërfd en die in de woning zou hebben gelegen, verdwenen is, hetgeen door de vrouw is betwist. Zij stelt niet met de ring bekend te zijn en ook geen enkel belang erbij te hebben om deze onder zich te houden.

In het licht van de gemotiveerde betwisting door de vrouw heeft de man het bestaan en/of verblijfplaats van de ring onvoldoende aangetoond. De rechtbank houdt hiermee geen rekening.

Ad 5) De ontslagvergoeding.

4.22. De vrouw heeft ter zitting verklaard haar verzoek dienaangaande niet te handhaven. De rechtbank zal daarover geen beslissing meer nemen.

Ad 6) Lening van de ouders man

4.23. De man stelt dat zijn ouders hem en de vrouw een som van € 7900,- hebben verstrekt uit hoofde van lening voor de verbouwing van het huis. Zij hebben al voorafgaand aan het feitelijk verkrijgen van de echtelijke woning dit bedrag van zijn ouders gekregen om voorbereidende stappen te kunnen nemen.

De vrouw betwist gemotiveerd de aanwezigheid van de gestelde schuld. Zij geeft aan dat partijen ten eerste zelf voldoende liquide middelen hadden om in de kosten van de verbouwing te voorzien en er dus helemaal geen reden was om een lening aan te gaan. Daarnaast is de door de man overgelegde verklaring niet waarachtig en innerlijk tegenstrijdig, volgens de vrouw.

4.24. Gezien de datum van ondertekening van het door de man in het geding gebrachte stuk alsmede de daarin opgenomen (reeds verrichte) werkzaamheden aan de op dat moment nog niet in eigendom aan partijen toebehorende woning is de rechtbank van oordeel dat geen waarde dient te worden gehecht aan dit stuk. Nu de man heeft nagelaten de door hem gestelde

schuld op enige andere wijze te onderbouwen moet het ervoor gehouden worden dat geen schuld aanwezig was.

Ad 7) De schenking van de moeder van de vrouw

4.25. De vrouw heeft gesteld dat het klopt dat haar ouders bij het huwelijk geld hebben gegeven, maar dat hiervan niets meer over was op de peildatum. De man meent dat er nog geld op een Turkse bankrekening staat en dat dit bedrag in de verdeling betrokken dient te worden.

Wat er ook zij van de exacte hoogte van het geschonken bedrag, niet is gebleken dat er op dit moment nog iets van over is. De man heeft tegen het verweer van de vrouw onvoldoende gesteld om te kunnen concluderen dat er nog op een (Turkse) bankrekening gezamenlijke gelden staan.

4.26. Nu de man ter zitting zijn verzoek om overlegging van de pensioengegevens niet gehandhaafd heeft en partijen besproken hebben dat zij over en weer afstand willen doen, maar dat zelf zullen regelen, behoeft de rechtbank omtrent de pensioenen niets te beslissen.

4.27. Daarom wordt als volgt beslist.

5 De beslissing

De rechtbank:

In de zaak C/13/614686/FA RK 16/6051:

5.1. spreekt de *chtscheiding* uit tussen partijen, gehuwd te [plaats] op [datum];

5.2. wijst af het meer of anders verzochte.

In de zaak C/13/628241/FA RK 17/2830:

5.3. stelt de verdeling van de tussen partijen bestaande gemeenschap als volgt vast:

5.3.1. bepaalt dat partijen ieder voor de helft gerechtigd zijn tot de sieraden en munten zoals die volgen uit de door de man als productie 6 van 18 september 2017 overgelegde lijst en dat partijen deze zullen verdelen op de wijze als hiervoor onder 4.15 is bepaald;

5.3.2. bepaalt dat beide partijen draagplichtig zijn voor de studieschuld van de man;

5.3.3. bepaalt dat ieder der partijen die inboedelgoederen houdt die hij/zij thans onder zich heeft.

– wijst het meer of anders verzochte af.

NOOT

De casus

In deze uitspraak heeft de Rechtbank Amsterdam zich gebogen over de verknochtheid van goederen binnen een huwelijksgoederengemeenschap. In concreto gaat het hierbij om gouden sieraden en munten die de vrouw (voor en tijdens) het huwelijk heeft gekregen en de studieschuld van de man.

De man heeft een lijst van de getaxeerde sieraden en munten in de procedure gebracht die niet door de vrouw wordt betwist, maar zij stelt daarentegen dat een deel van de goederen op die lijst aan haar zijn verknocht omdat zij die heeft gekregen voor haar verjaardag of voor het behalen van haar diploma's.

Bovendien, zo stelt zij, is een collierset en een deel van de munten niet meer aanwezig omdat zij die munten – volgens Turks gebruik – bij huwelijken van vriendinnen aan hen cadeau heeft gedaan. De man stelt dat zowel de voor als tijdens het huwelijk verkregen sieraden en munten tot de huwelijksgoederengemeenschap behoren. De rechtbank is het met deze stelling van de man eens. Voorts stelt de vrouw dat de man de studieschuld volledig dient te dragen omdat zij niet voor of tijdens het huwelijk op de hoogte was van de schuld en deze verknocht is aan de man omdat het huwelijk slechts kort heeft geduurd, de man feitelijk bijna nooit thuis was en zij van de

studie niet heeft kunnen profiteren doordat de man de studie niet heeft afgemaakt. Daarnaast stelt zij dat de man na de peildatum bekend werd met de opeisbaarheid van de schuld zodat deze daardoor niet in de gemeenschap valt. Ook oordeelde de rechtbank op dit punt dat er geen sprake is van verknochtheid. Terecht of niet?

Verknochtheid

Uit art. 1:94 BW volgt dat vanaf de huwelijksvoltrekking tussen de echtgenoten van rechtswege een gemeenschap van goederen bestaat (lid 1) en dat goederen en schulden die aan een der echtgenoten op enigerlei bijzondere wijze verknocht zijn, slechts in de gemeenschap vallen voor zover die verknochtheid zich hiertegen niet verzet (lid 3). Na de wetwijziging per 1 januari 2018 volgt deze verknochtheid uit art. 1:94 lid 5 BW. Volgens vaste rechtspraak hangt het antwoord op de vragen of een goed (of schuld) op enigerlei bijzondere wijze aan een der echtgenoten is verknocht en, zo ja, in hoeverre die verknochtheid zich ertegen verzet dat het goed (of schuld) in de gemeenschap valt, af van de aard van dat goed (of schuld), zoals deze aard mede door de maatschappelijke opvattingen wordt bepaald (HR 7 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY0957 en HR 24 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1293).

Roerende zaken

Uit de jurisprudentie volgt dat verknochtheid van roerende zaken niet snel wordt aangenomen. In 2008 oordeelde de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2008:BC3841) in een procedure waarin de vrouw stelde dat de aan haar ter gelegenheid van de huwelijksluiting geschonken bruidsschat, bestaande uit diverse sieraden, buiten de gemeenschap valt. De sieraden werden aan de vrouw toegeedeeld maar zij moest de helft van de waarde aan haar echtgenoot vergoeden. In dat kader stelde de Hoge Raad dat het enkele feit dat alleen de vrouw de sieraden kan dragen niet met zich meebrengt dat daardoor de sieraden aan haar verknocht zijn. Pas in cassatie lichtte de vrouw de achtergrond van de bruidsschat (sadag) toe. Zij stelde dat de sadag behoort tot het door de islam geïnspireerde huwelijksrecht en in feite een gift van de man is aan de vrouw, zonder tegenprestatie, en het tevens een verplichting van de man is om een bruidsschat te voldoen bij de huwelijksluiting. Wanneer de sadag naar het Nederlands vermogensrecht wordt vertaald, zo stelde zij, dan betreft het een religieus of cultureel bepaalde schenking van de man aan de vrouw met de kennelijke bedoeling om buiten de gemeenschap te vallen, zodat deze verknocht is aan de vrouw. Als gevolg van het feit dat er in de feitelijke instanties niets door de vrouw was gesteld omtrent de religieuze/culturele achtergrond van haar bruidsschat en haar stellingen een feitelijk onderzoek zouden vereisen, kon dit punt reeds daarom (ook) niet tot cassatie leiden, aldus de Hoge Raad.

Smartengeld/letselschade

In geval een echtgenoot een vergoeding ontvangt wegens geleden schade door een ongeval (smartengeld of letselschade), kan er sprake zijn verknochtheid. De verknochtheid kan dan niet reeds worden afgeleid uit het feit dat de vergoeding naar haar aard uitsluitend is afgestemd op de nadelige gevolgen die de echtgenoot heeft ondervonden. Daarbij dienen tevens de omstandigheden van het geval in aanmerking te worden genomen. Deze omstandigheden zullen door de echtgenoot moeten worden gesteld die een beroep doet op de verknochtheid. Ten minste moet dan worden gesteld welke schade op de vergoeding betrekking heeft. Tevens is van belang of de vergoeding betrekking heeft op schade die de echtgenoot zal leiden ná ontbinding van de gemeenschap, zoals toekomstige

inkomensderving wegens verloren gegaan arbeidsvermogen (zie onder meer HR 3 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX7805, HR 7 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BY0957 en Gerechtshof 's-Hertogenbosch 29 september 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:4284).

Ontslagvergoeding

Een ontslagvergoeding of gouden handdruk wordt doorgaans gerekend tot de huwelijksgoederengemeenschap. Echter dient ook in dit geval te worden getoetst, nadat dit is gesteld door de echtgenoot die het geldbedrag heeft ontvangen, of de uitkering dient ter vervanging van gederfd inkomen na ontbinding van het huwelijk. Indien hiervan sprake is, kan (een deel van) het geldbedrag dat op de toekomst ziet, als verknocht worden aangemerkt (HR 17 oktober 2008, ECLI:NL:HR:BE9080).

Stamrecht BV

Een gouden handdruk werd veelal in een daartoe opgerichte BV gestort, de zogenoemde stamrecht BV. De echtgenoot verkrijgt daarmee aandelen in de BV. Wanneer deze aandelen worden verkregen tijdens het huwelijk, dan behoren deze tot de huwelijksgoederengemeenschap. Dit geldt zowel vóór als na 1 januari 2018. In geval van echtscheiding dienen dan ook de aandelen in de verdeling te worden betrokken. Echter, indien de aandelen na storting van het uitgekeerde bedrag (ook) nog als bijzonder verknocht moeten worden aangemerkt, dan kunnen deze buiten de gemeenschap blijven. De jurisprudentie over de stamrecht BV is divers, zie onder meer HR 25 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:502 (waarin werd geoordeeld dat er geen sprake was van verknochtheid van de aandelen omdat deze kwalificeerden als oudedagsvoorziening voor beide echtgenoten en geen vergoeding betrof wegens gederfd inkomen) en HR 24 juni, ECLI:NL:HR:2016:1293 (waarin sprake was van een ontslagvergoeding en moest worden beoordeeld welk deel van de vergoeding zag op de periode vóór en na ontbinding van de huwelijksgemeenschap omdat het laatste deel als bijzonder verknocht dient te worden aangemerkt). De bijzondere verknochtheid komt dan tot uiting doordat een gedeelte van de waarde van de aandelen in de verdeling wordt betrokken.

Schulden

Schulden worden niet als verknocht aangemerkt, een uitzondering – wegens bijzondere omstandigheden – daargelaten. Zo oordeelde het Gerechtshof Den Haag (22 november 2006, ECLI:NL:GHSGR:2006:AZ4511) dat de advocaatkosten die een echtgenoot moest maken in een strafrechtelijke procedure als bijzonder verknocht gelden. In aanmerking werd genomen dat deze kosten betrekking hadden op de verdediging van de man in een strafrechtelijke procedure wegens een door hem gepleegd strafbaar feit. Daarbij werd van belang geacht de aard van het delict, te weten een zedendelict, en het feit dat de man daarvoor onherroepelijk was veroordeeld.

Ook de Rechtbank Overijssel, sector kanton (11 mei 2016, ECLI:NL:RBOVE:2016:1923) oordeelde wegens bijzondere omstandigheden tot verknochtheid van een schuld. In die procedure hadden de ouders van een gescheiden man hun ex-schoondochter in rechte betrokken. Inzet was een door de ouders aan hun scheidende zoon verstrekte geldlening. Deze schuld was aangegaan om de zoon in staat te stellen de kosten van de echtscheidingsprocedure te dragen en zijn ex-echtgenote uit te kopen zodat hij het koophuis kon behouden. Aangezien de lening was aangegaan voordat de huwelijksgoederengemeenschap was ontbonden, oordeelde de rechtbank in de echtscheidingsprocedure dat de helft van deze schuld voor rekening van de ex-schoondochter kwam. Daarop zochten de

ouders verhaal op hun ex-schoondochter. In die procedure werd vervolgens bepaald dat de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat er sprake is van een verknochte schuld aan de zoon, als gevolg waarvan deze schuld niet in de gemeenschap valt.

Geheel in lijn met de geldende jurisprudentie heeft de Rechtbank Amsterdam in de onderhavige uitspraak geoordeeld dat er geen sprake is van een bijzondere verknochtheid voor de roerende zaken en de DUO-schuld. Degene die zich beroept op de verknochtheid van een goed dient daartoe het bewijs te leveren. Duidelijk is dat de vrouw onvoldoende bijzondere omstandigheden heeft gesteld (en bewezen) die haar beroep zouden kunnen rechtvaardigen.

De beperkte gemeenschap van goederen

Deze uitspraak is niet heel verrassend in het huidige tijdbeeld maar zou overbodig (moeten) zijn indien het huwelijk tussen partijen was voltrokken na 1 januari 2018. In dat geval zou de beperkte gemeenschap van goederen gelden, mits er geen huwelijkse voorwaarden zijn overeengekomen, en blijven buiten de gemeenschap van goederen alle goederen die voor het huwelijk aan een van beide echtgenoten toebehoorden en alle schulden van een van beide echtgenoten. Tevens blijft buiten de gemeenschap van goederen hetgeen krachtens erfopvolging bij versterf, making, lastbevoordeling of gift wordt verkregen en alle schulden die toebehoren tot een nalatenschap, waartoe een echtgenoot gerechtigd is (zie art. 1:94 lid 2 BW nieuw). In dat geval zouden de sieraden en munten wél tot het privévermogen van de vrouw behoren en de studieschuld volledig voor rekening van de man blijven. In dat kader is dan wel van belang dat er bij aanvang van het huwelijk een volledige administratie is van alle goederen die de echtelieden bij aanvang bezitten én van hetgeen tijdens het huwelijk wordt verkregen. Immers, voor het buiten de gemeenschap houden van goederen is van belang dat de herkomst kan worden aangetoond (betreffende voorhuwelijks vermogen) ofwel kan worden bewezen dat het goed verkregen tijdens het huwelijk wegens schenking of erfenis tot het privévermogen behoort. Ook is het nog mogelijk dat een echtgenoot tijdens het huwelijk een goed schenkt vanuit zijn privévermogen aan zijn echtgenote. Ter voorkoming dat de echtgenoot achteraf stelt dat het goed voldaan is vanuit het gemeenschapsvermogen en derhalve de beide echtelieden gemeenschappelijk eigenaar zijn (gebleven) van dit goed, verdient het de voorkeur dat de begiftigde de echtgenoot-schenker om een bewijs vraagt dat het goed vanuit zijn privévermogen is voldaan. Een schenking uit liefde wordt daarmee een zakelijke aangelegenheid. Het is dan ook de vraag in hoeverre de toekomstige levensgezellen dit advies ter harte zullen nemen. Het moge duidelijk zijn dat een ontoereikende administratie een vruchtbare bodem is voor jurisprudentie.

E.A. Slappendel
Slappendel Familierecht Advocatuur & Mediation

Ondernemingsrecht

7
Gerechtshof 's-Hertogenbosch 29 augustus 2017, nr. 200.171.025/01 ECLI:NL:GHSHE:2017:3804 (mr. Brandenburg, mr. Vriezen, mr. Beurskens) Noot J. van der Kraan
Bestuurdersaansprakelijkheid. 403-verklaring. Temporele beperking.
Een 403-verklaring mag geen temporele beperking bevatten.
[BW art. 2:403 lid 1 aanhef en sub f]

De bestuurders betitelen producties 27 en 24 als “403”-verklaringen, ertoe leidende dat [B.V.] niet verplicht was haar jaarrekeningen over 2007, 2008 en 2009 te publiceren, zoals in art. 2:394 BW voorgeschreven, omdat de gegevens inzake [B.V.] waren opgenomen in de geconsolideerde jaarrekeningen van de [bestuurder van B.V.]-groep over die jaren. Van handelen in strijd met art. 2:394 BW is dan geen sprake, aldus de bestuurders, zodat de rechtbank ten onrechte zou hebben geoordeeld dat art. 2:394 lid 3 BW was geschonden en dat dientengevolge de bestuurders hun taak kennelijk onbehoorlijk hebben vervuld en dat deze kennelijk onbehoorlijke taakvervulling werd vermoed de oorzaak van het faillissement te vormen.

De curator verdedigt dat de “temporele beperkingen” welke in de door het hof gecursiveerde gedeelten besloten liggen met zich brengen dat deze verklaringen hoe dan ook niet kwalificeren als verklaringen als bedoeld in art. 2:403 lid 1 aanhef en sub f) BW, zodat deze niet ertoe leiden dat [B.V.] van de in art. 2:394 BW omschreven publicatieverlichting zou zijn vrijgesteld.

Het hof gaat, in elk geval vooralsnog, voorbij aan de vraag of het gecursiveerde gedeelte van de hiervoor geciteerde bepaling in algemene zin een dusdanige beperking inhoudt dat de verklaring als geheel niet zou kunnen worden aangemerkt als een verklaring als die waarop art. 2:403 lid 1 aanhef en sub f) BW doelt.

Het hof kan namelijk volstaan met de enkele constatering dat: – de sedert 14 april 2000 geldende “403”-verklaring op 7 mei 2009 is ingetrokken;

– de op 1 september 2009 afgegeven nieuwe “403”-verklaring niet het element terugwerkende kracht bevat, ook niet een beperkte terugwerkende kracht tot 1 januari 2009 (zijnde de eerste dag van het desbetreffende kalenderjaar/boekjaar) of tot 7 mei 2009 (zijnde de datum met ingang waarvan de bestaande “403”-verklaring was ingetrokken);

met als gevolg dat de aansprakelijkstelling van [bestuurder van B.V.] niet geacht kan worden betrekking te hebben gehad op de periode van 7 mei tot 1 september 2009, een periode van een kleine vier maanden.

Een redelijke uitleg van art. 2:403 lid 1 aanhef en sub f) BW, welke aansluit bij het doel van de publicatieplicht als bedoeld in art. 2:394 BW, brengt met zich dat voor het verkrijgen van vrijstelling van de verplichting om een jaarrekening over jaar N te publiceren, ten minste noodzakelijk is dat de “403”-verklaring betrekking heeft op schulden, aangegaan of anderszins ontstaan in het gehele jaar N. De verklaringen van [bestuurder van B.V.] als moedermaatschappij voldoen daaraan niet, althans niet voor wat betreft het boekjaar 2009. De bestuurders – [bestuurder van B.V.] en de overige drie bestuurders – waren dus niet vrijgesteld van hun verplichting om de